

УДК 373

DOI 10.31654/2663-4902-2022-PP-2-61-68

Дубровська Л. О.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
dubrovsky@ex.ua
orcid.org/0000-0001-7158-6115

Дубровський В. Л.

старший викладач кафедри педагогіки, початкової освіти та освітнього менеджменту
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
dubrovsky@ex.ua
orcid.org/0000-0002-0902-1962

Бутенко С. В.

асистент вчителя Ніжинський навчально-виховний комплекс № 16 "Престиж"
м. Ніжин, Чернігівська обл.
dubrovsky@ex.ua
svetabutenko01@gmail.com

**СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИ РОЗВИТКУ
ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ (І ЦИКЛУ)**

Стаття присвячена важливому питанню сучасного освітнього та виховного процесу, а саме розвитку творчих здібностей молодших школярів (учнів І циклу). У статті обґрунтована необхідність створення сприятливих умов та використання різноманітних форм, методів і завдань під час навчання для того, щоб вдало та гармонійно розвивати творчі здібності дітей 1–2 класу.

На основі дослідження, аналізу та узагальнення сучасної наукової джерельної бази, у статті розкривається поняття сучасних педагогічних завдань та методів, які широко розкривають творчі здібності молодших школярів. Зазначається, що такі компоненти творчих здібностей учнів 1–2 класів, як творча увага та мислення можна назвати основними і це припускає використання певних завдань. До того ж, авторами статті наголошується, що з розвитком творчих здібностей в учнів все більше виникає зацікавленість у нових знаннях, підвищується рівень самостійності в навчанні, і тому вчитель має зосередити увагу на розкритті допитливості та цікавості в учнів, розширенні їхнього інтересу до навчання, пізнання та мислення, формуванні комунікативних умінь і т. д.

У статті підкреслюється, що багато уваги слід приділяти використанню творчих завдань у навчальному та виховному процесі. Виділено та охарактеризовано три рівня складності творчих завдань у сучасній школі: початковий, середній та високий, а також зауважується, що потрібно враховувати дані рівні складності в процесі розвитку творчих здібностей дітей.

Авторами проаналізовано та визначено найбільш вдалі та активні методи навчання та розвитку творчих здібностей учнів І циклу, а саме: бесіда, дидактична гра, інтерактивні методи, метод мозкового штурму, метод комбінаторних дій, метод «Думай про інше», проектний метод, метод «Створення ситуації успіху». Висвітлена їхня доцільність та переваги використання, запропоновані певні завдання. Також автори вважають, що в процесі розвитку творчих здібностей учнів вчитель має дотримуватися таких принципів, як, наприклад, підтримка учнів, віра у їх силу, інформативність та важливість матеріалу для учнів, активність у використанні сучасних форм та методів і т. д. Стверджується, що впровадження в навчальний процес зазначених видів роботи сприятиме успішному та ефективному розвитку творчих здібностей дітей.

Ключові слова: творчі здібності, завдання, методи, рівні складності, учень молодшого шкільного віку.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства відбуваються зміни в багатьох сферах його наукового, соціального, духовного життя, що безумовно впливає на освітньо-виховний процес. Освіта потребує постійної модернізації, адже згідно з положеннями державної національної програми «Освіта» [7], гуманізація та демократизація суспільства, поява нових технологій та наукових виробів, інтелектуалізація праці визначає обов'язкове реформування та підвищення рівня освіти.

Одним із стратегічних завдань реформування освіти нашої держави є створення умов для формування освіченої, творчої особистості, а також надання можливостей для гармонійного, особистісно-орієнтованого, всебічного розвитку людини [7], а дитина – центр удосконаленого освітнього процесу. Творча особистість здатна навчатися протягом усього життя, має гнучкий розум під час вирішення різних проблем та завдань, вміє мислити нестандартно та не звертати увагу на упередження та стереотипи, мати широкий кругозір та невпинне бажання розвиватися, тому проблема розвитку творчої особистості учні в сучасній початковій школі займає одне з головних місць у педагогіці.

Дитинство – це такий етап в житті людини, під час якого творчість отримує статус головного, ключового та універсального способу існування. Це означає, що надзвичайно важливим є активний пошук та впровадження в школі сучасних методів та прийомів розкриття й подальшого розвитку творчих здібностей учнів початкової школи (I циклу), які сприятимуть формуванню людини-дослідника з творчим мисленням та вмінням не тільки самостійно вирішувати важливі проблеми, а й шукати оригінальні та нестандартні підходи. Розвиток творчих здібностей молодших школярів вимагає заздалегідь продуманої роботи, і якщо послідовно та систематично її проводити, використовуючи певні завдання, то вона принесе високі результати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема розкриття та розвитку творчих здібностей дітей завжди була важливою та багатоаспектною, а тому питання творчості, творчої діяльності вже давно займають центральне місце серед досліджень багатьох учених. Такі відомі представники вітчизняної та зарубіжної психолого-педагогічної науки як Ш. О. Амонашвілі, І. Бех, П. П. Блонський, Л. Божович, Л. М. Виготський, В. Давидов, С. Діденко, Я. А. Коменський, І. Г. Песталоцці, С. Ф. Русова, В. О. Сухомлинський, К. Ушинський займалися питанням розвитку творчого мислення дітей. Вчені виявили, що діти (учні I циклу) особливо чутливі до творчості, оскільки вони зазначають, що молодший шкільний вік можна назвати етапом посиленого творчого становлення особистості, що обумовлює також важливість нашого дослідження.

У психології такі науковці як В. Давидов, Д. Ельконін, О. Леонтьєв та ін. асоціюють творчі здібності з вродженими якостями людини, а дослідники М. Лейтес та І. Терещенко акцентують увагу на індивідуально-психологічних особливостях, які пов'язані з рівнем розвитку творчих здібностей.

Розвиток творчих здібностей школярів у різних видах діяльності та проблему обдарованості дітей в цілому розглядали такі психологи та педагоги як В. І. Андреев, Д. Б. Богоявленська, І. Волощук, С. Гончаренко, О. М. Лук, М. Лук'янчук, Г. С. Костюк, О. Кочерга, О. І. Кульчицька, Я. О. Пономарьов, М. Холодна. Якщо брати до уваги конкретні види творчої діяльності, то педагогічну творчість досліджувала Н. В. Кузьміна, музичну – Б. М. Теплов, математичну та технічну вивчали С. Доценко, В. О. Моляко, В. О. Крутецький та П. М. Якобсон, творчості образотворчого мистецтва присвячені роботи В. І. Кириєнко, а організаторській творчості – Л. І. Уманської. Такі зарубіжні дослідники як Ф. Вернон, Дж. Гілфорд, О. М. Матюшкін., Дж. Рензулі, К. Роджерс, С. Л. Рубінштейн, Е. П. Торранс та ін. охарактеризували у своїх працях різні складові питання творчих здібностей: сутність поняття, компонентний склад, способи визначення оцінки їхнього розвитку, а також методи та прийоми формування.

Формування цілей статті. В умовах сучасності проблемою як творчості взагалі, так і розкриттям творчих здібностей дітей зокрема, також займаються і вчителі, і психологи, і соціальні педагоги. З погляду психології, будь-яка людина має вроджені особливості нервової системи, задатки до творчості, які можуть перерости в творчі здібності за певних умов. Не менш важливим зауваженням є те, що почати займатись розвитком творчих здібностей необхідно в ранньому віці, а тому в перші роки

навчання важливо долучати дітей до творчої діяльності, оскільки якщо цього не зробити одразу, то потім виправити цю помилку буде дуже складно [6, с. 99].

Найсприятливіші умови для розкриття та вдалого розвитку творчих здібностей учнів І циклу створюються під час навчання. Отже, навчальний процес повинен зосередитись не тільки на отриманні певних знань та вмінь, але й на формуванні зацікавленості, допитливості, здібностей до певної діяльності (перш за все навчальної) [6, с. 99].

На сьогодні в освітньому процесі використовується багато нових методів та завдань для формування творчих здібностей. Незважаючи на той факт, що існують дослідження, які вивчають творчу активність, розвиток творчого мислення дитини та її творчих здібностей, ми вважаємо за необхідне висвітлити проблему особливостей використання сучасних педагогічних завдань та методів для успішного розвитку творчих здібностей учнів І циклу, а також охарактеризувати та запропонувати найефективніші з них.

Виклад основного матеріалу. Ситуація перебудови більшості компонентів виховного та освітнього процесу в Україні наголошує на формуванні конкурентно спроможної особистості, яка творчо, креативно може самореалізовуватися, саморозвиватися, самовдосконалюватися та самовиражатися починаючи з молодшого шкільного віку.

Гуманістичні ідеї, що знайшли втілення й практичне впровадження в педагогічній теорії та практиці, дають змогу говорити про те, що навчання школярів молодшого шкільного віку (І циклу), має забезпечувати розкриття усіх творчих та природних задатків, здатність до вільного, продуктивного та активного життя.

Розвиток творчих здібностей молодших школярів є одним із головних аспектів побудови освітнього процесу, а саме навчальних предметів. На нашу думку, саме даний компонент має можливість розкрити й інші здібності учнів, що сприятиме забезпеченню продуктивного, єдиного розвитку умінь та навичок учнів І циклу [4].

Процес розвитку творчих здібностей учнів молодших класів – це здатність користуватися знаннями в неординарній та незвичній ситуації.

Зважаючи на це, ми вважаємо, що саме створення сприятливих умов та використання різноманітних сучасних форм, методів та завдань і сприятимуть повноцінному та змістовному розвитку творчих здібностей школяра. Про це також зазначається й у практиках сучасних дослідників, де чітко говориться про те, що творчі здібності закладені у дитини з народження. І при правильному та активному розвитку під час освітнього процесу у 1–2 класі, дитині буде властиве самостійне розкриття умінь, навичок учнів під час усього освітнього процесу.

Також учені довели, що використання правильних методів та завдань в освітньому процесі сприяють тому, що слабкий розум людини можна розширити до середнього, середній – навіть і до високого, а високий розкрити до талановитого [1]. Виходячи з цього, ми вважаємо, що не випадково в сучасному середовищі саме дитячі гуртки, студії, секції, з різних видів діяльності, займають популярне місце серед школярів.

Саме в цілісному освітньому процесі розвиваються творчі здібності школярів. З урахуванням багатофункціональних компонентів, які містяться в різноманітних методах та завданнях, і відбувається розвиток творчості у дитини 1–2 класу на найвищому рівні.

З урахуванням думок таких вчених як Г. Л. Александровська, В. О. Андрєєва, варто зазначити, що як творчість, так і креативність – це самостійні чинники, що й формують розвинену особистість молодшого школяра.

В учнів молодшого шкільного віку творчу уяву та творче мислення можна вважати основними компонентами їхніх творчих здібностей. Спираючись на цей факт, задля розвитку компонентів варто застосовувати наступні завдання:

- 1) вбачати в системі процес розвитку;
- 2) налагоджувати зв'язки причино-наслідкового характеру;
- 3) розрізняти та класифікувати різні явища, об'єкти та ситуації;
- 4) робити прогнозування та припущення;
- 5) прагнути ідентифікувати та вбачати нові системні зв'язки;

- 6) окреслювати об'єкти у просторі;
- 7) виокремлювати розбіжні властивості у процесах;
- 8) виокремлювати протилежні ознаки суб'єкта та об'єкта [2].

Також, на нашу думку, розвиток творчих здібностей – це виховання інтересу до нових знань, самостійність в освітньому процесі. Саме через завдання педагог повинен стимулювати учнів до успіху. Тому до таких завдань варто віднести:

- збагачення знань із різних сфер життя, національно-патріотичного, суспільного, трудового, природничого;
- розвиток пам'яті, уваги, уяви та фантазії;
- розкриття допитливості та цікавості;
- розширення інтересу до навчання, пізнання та мислення;
- формування комунікативних умінь;
- виховання самосвідомості, самореалізації та саморозвитку [5].

У цілому завдання сприяють всебічному, різносторонньому та змістовному розвитку школяра, що формує різноманітні умови взаємодії дитини з оточенням під час освітнього процесу.

Ми вважаємо, що головну увагу варто приділяти творчим завданням, які повинні стояти на першому місці в освітньому-виховному процесі під час розвитку творчих здібностей у дітей молодшого шкільного віку, а саме:

- використання різноманітних форм роботи на висловлювання учнем власної думки;
- включення в освітній процес методів розвитку подій або історій;
- застосування та опрацювання ситуацій проблемного характеру;
- впровадження в структуру завдань явних та прихованих розбіжностей;
- використання різнорівневих завдань та операцій, що розвивають здібності різної складності.

Шляхом виконання цих завдань, учні 1–2 класів зможуть гармонійно розвиватися та структурувати власні навички, знання та уміння, що сприятимуть їх ґрунтовному функціонуванню у соціумі.

Нами було досліджено і виділено, у процесі навчання, існують 3 рівня складності творчих завдань, які використовуються в сучасній школі:

1) **Початковий рівень** – III складність – надаються учням I циклу (1 та 2 класу). Фундаментальною основою для діяльності на даному етапі виступає певне цілісне явище або навіть предмет, а часом й певний людський ресурс. Це говорить про те, що всі завдання даного рівня базуються на постановці проблемного запитання або ситуації, що у свою чергу розв'язується за допомогою вибору конкретного варіанту або евристичних методів роботи, спрямованих на розвиток творчих здібностей учнів, а саме фантазії, інтуїції та уяви.

2) **Середній рівень** – завдання II складності зорієнтовані на розвиток основних систем мислення, продукування уяви та алгоритмів творчості. Варто зауважити, що вже на даному етапі об'єктом стає система та їх ресурси, але вони охоплюють не точні проблемні ситуації або розбіжності, які потрібно вирішити. Головна ціль усіх завдань цього рівня – це розвиток змісту системного мислення учня.

3) **Високий рівень** – I складність – включає в себе завдання відкритого типу з різноманітних галузей знань, що містять у собі приховані суперечності. Вже на даному рівні розглядається біосистема та полісистема, а також їхні ресурси, як об'єкт вивчення в завданнях. Дані завдання опрацьовують учні 3–4 класу.

Враховуючі дані рівні складності, варто зауважити, що розвиток творчих здібностей учнів говорить про постійний активний перебіг процесів від легкого до складного, що сприяє закріпленню умінь та навичок, а також їх розкриттю та зміцненню.

Звертаючи увагу на розвиток творчих здібностей в розрізі активностей, самореалізації, самостійності та саморозвитку в роботі, вчителю слід застосовувати завдання навчального, розвивального, пізнавального, творчого та нестандартного характеру, адже у такому обсязі розвиток творчих здібностей сприяє потужному зростанню потенціалу у вирішенні задач та проблем, створенню творчого комунікативного освітнього середовища [9].

Із вище зазначеного, ми можемо зробити такий проміжний висновок, що розвиток творчих здібностей школярів молодшого шкільного віку І циклу в освітньому процесі має важливі завдання, але їх виконання неможливе без технічних, практичних та інтерактивних методів, на яких і базується освітній процес.

Тож нами було проаналізовано та визначено найбільш активні та найпростіші методи навчання та розвитку творчих здібностей школярів. Одним з таких методів є *бесіда*. Саме її можна назвати запорукою побудови та постановки діалогу між учасниками освітнього процесу, *бесіда* створює та формує обговорення, вирішує проблемні ситуації, уточнює та доповнює увесь матеріал, а також допомагає з'ясувати рівень осмислення матеріалу, який засвоюють школярі. *Бесіда* може містити різні характери – це і дискусія, і судження, і точні ствердження, які використовуються, як для послідовних так і для змішаних або розгалужених операцій пізнання навчального матеріалу.

Наступним поширеним методом, що використовується під час розвитку творчих здібностей учня молодшого шкільного віку, є *дидактична гра*, яка створює ігрові ситуації або процеси. Цей метод допомагає учневі під час виховного та навчального процесу легко, а головне самостійно, розв'язувати певну проблему або ситуацію в ігровому процесі на уроці й знаходити творчі та креативні шляхи вирішення завдань під час навчального процесу.

Саме гра робить освітній процес активним, цікавим, емоційним, незвичайним та творчим, що ефективно та продуктивно впливає на розвиток здібностей дитини творчого характеру.

Ми вважаємо, що даний метод має широко використовуватися в освітньому процесі, адже він ефективно формує пізнавальний інтерес до творчості та креативності, їх розвитку та пов'язанню з різними сферами життєдіяльності.

Використовуючи на уроках дидактичні ігри варто керуватися певними рекомендаціями:

- а) можливість доцільного та системного використання ігор на різних етапах уроку;
- б) виокремлення місця для даних ігор в інших видах діяльності на уроках;
- в) врахування стимуляторів, які підбадьорюють та мотивують учнів в процесі гри;
- д) проведення ігор з урахуванням дидактичної мети цілісного уроку [7].

Ігрові ситуації для дитини І циклу – це дуже гарна можливість прояву себе, своїх інтересів та можливостей. У грі кожна дитина продукує та відображає свої почуття, емоції та характерні творчі риси, які має та використовує в життєдіяльності.

У процесі навчання учнів 1–2 класу коректними для використання в освітньому процесі є такі ігри: «Склади слово», «Заміни звук», «Висновок», «З яких складів складається слово?», «Відгадай слово», «Розумові розминки», «З яких звуків складається слово?», «Чому так трапилось?», «Побудуй ланцюжок звуків».

Також варто зауважити про *інтерактивні методи* для розвитку творчих здібностей учнів І циклу, що активізують пізнавальну активність школярів, їхній пошуковий характер, а також розвивають їхні таланти та здібності, які компонується з творчістю: методи «Мікрофон», «Займи позицію», «Прес», «Карусель», «Акваріум».

Розвиток дитини під час навчання в освітньому закладі містить комунікативну діяльність, тому саме певні компоненти критичного мислення сприяють його творчому розкриттю. У даному процесі використовують такі методи: «Поримуй», «Стань письменником», «Авторське крісло», «Продовж...», «Опиши (намалюй) навпаки».

Метод мозкового штурму або *брейнстормінгу* допомагає висловлювати та формувати власні думки, обговорювати різноманітні питання, а також створювати та узагальнювати висновки з теми. Подібним методом розвитку творчих здібностей можна назвати «морфологічний аналіз», адже за допомогою нього також у дітей формуються творчі уміння висловлювати велику кількість думок у рамках певної теми, створюються умови для продукування творчих ідей і деталізації певних моментів в навчальному процесі [3].

Для того, щоб розвивати творчі здібності школярів, також доцільно використовувати *метод комбінаторних дій*, тобто таблиць – тренажерів, ігор «Утвори слово» (мир-Рим, сир-рис).

У розвитку творчих здібностей учнів І циклу можна, на нашу думку, також використовувати *метод «Думай про інше»*. Даний метод містить поняття про перенесення уявлення якогось процесу на вже готовий матеріал, тобто знаходження аналогів або подібних елементів в сучасному середовищі.

Залучення учнів до творчої діяльності, не тільки в освітньому процесі, сприяє розвитку їхніх здібностей в усіх сферах, адже в структурі кожного уроку можна знайти різноманітні задачі та завдання, але оскільки даний процес відбувається і в позаурочний час, то проведені заходи (концерти, вечорниці, флешмоби, вікторини, квести, змагання, конкурси та ін.) виховують творчу особистість.

Тож, ми вважаємо, що залучення школярів до творчості розвиває не тільки творчі здібності, а й інші різносторонні вміння, необхідні для діяльності дитини у різноманітних сферах життєдіяльності.

Творчий розвиток здібностей молодших школярів 1–2 класу є багатограним процесом, тому у роботі вчителю варто також дотримуватися певних принципів:

- 1) творча навчально-інтерактивна діяльність;
- 2) підтримка учнів, віра у їх силу;
- 3) нероздільний зв'язок людини з соціумом, а головне з природою;
- 4) інформативність та важливість матеріалу для учнів;
- 5) об'єднання групових, індивідуальних та колективних форм роботи;
- 6) інтерактивність та інваріативність методів роботи;
- 7) активність у використанні сучасних форм та методів.

Виходячи з даних принципів, варто описати ще один найпопулярніший *метод – проектний (проектний менеджмент в освіті)*. Навіть 1-о або 2-о денні проекти підвищують творчість та креативність у школярів, вони розвивають уяву, фантазію та різноманітні здібності, які сприяють дослідженню, реагуванню та знаходженню корисного висновку для отримання потрібних знань у навичок.

Саме дану форму роботи можна використовувати як в онлайн навчанні, так і в офлайн. Цей метод є унікальний тим, що він включає в себе як індивідуальну роботу, так і групову, як творчу уяву, так і пошукову, аналітичну роботу. Він містить в собі й бесіду, й мозковий штурм, і навіть ігрофікацію. Тому під час виконання саме проекту учень має можливість практикувати та попрацювати в усіх формах та методах роботи, що активно розвивають творчість дитини.

Попри всі вже названі нами методи одним із важливих також залишається *метод «Створення ситуації успіху»*. Саме в його основі лежить особистісно-орієнтований підхід до всього освітнього процесу, де учень власноруч знаходить варіанти вирішення ситуації та залучає різноманітні способи до досягнення позитивного успіху, який учень розуміє сам [8].

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, в цілому сучасні педагогічні методи та завдання розвитку творчих здібностей учнів початкової школи (І циклу) – це особливі інтегровані способи, які розкриваються в процесі освітньої діяльності. Всі вище зазначені методи та завдання сприяють потенціальному продукуванню та втіленню всіх творчих ідей та задумів школяра в життя. Повний ґрунтовний та ефективний розвиток здібностей можливий тільки за умови використання та постановки зазначених методів та завдань, адже ми вважаємо, що всі наведені заходи сприятимуть всебічному розвитку творчості учнів молодшого шкільного віку. Використання цікавих, інтерактивних, інноваційних, у поєднанні з традиційними, формами роботи сприяють найкращому розвитку творчості дитини. Саме впровадження в освітній процес всіх зазначених видів роботи допоможе налагодити цікаву, надзвичайну атмосферу та комунікацію вчителя й учнів, що в результаті призводить до вагомої продуктивної роботи. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розширенні вікових меж досліджуваних учнів та розглядом конкретних предметних галузей.

Література

1. Кульчицька О. Діагностика рівня розвитку творчих здібностей. *Обдарована дитина*. 2017. С. 42–45.
2. Звірокс О. Формування та розвиток творчих здібностей школярів. *Education*. 2017. URL: <https://www.slideshare.net/OksanaZvirkooks/ss-71868833>
3. Інтерактивні методи навчання в початковій школі. Сайт школи-дитячого садочку «Пролісок», 2017. URL: <http://prolisok.it-we.net/interaktivni-metodi-navchannya-v-pochatkovij-shkoli>
4. Крищенко Т., Яковлева В. Особливості розвитку творчих здібностей дітей шкільного віку. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2016. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32049/1/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B8%D1%85%20%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9%20%D0%B4%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%B9%20%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D1%83.pdf>
5. Максименко С. Д. Загальна психологія: навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 3-є вид., переробл. та доповн. 272 с.
6. Явоненко М. В. Система творчих завдань міжпредметного характеру як засіб розвитку літературно-творчих здібностей молодших школярів: дис. ... канд. пед. наук. 2007. 280 с.
7. Якубова Л. А. Розвиток творчих здібностей підлітків у процесі позакласної роботи загальноосвітніх навчальних закладів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07. Миколаїв, 2010. 20 с.

Referense

1. Kulchytska, O. (2017). Diahnostyka rivnia rozvytku tvorchykh zdibnostei [Diagnostics of the level of development of creative abilities]. *Obdarovana dytyna – A gifted child*, 42–45 [in Ukrainian].
2. Zvirkoks, O. (2017). Formuvannia ta rozvytok tvorchykh zdibnostei shkoliariv [Formation and development of creative abilities of schoolchildren]. *Education*. URL: <https://www.slideshare.net/OksanaZvirkooks/ss-71868833> [in Ukrainian].
3. Interaktyvni metody navchannia v pochatkovii shkoli [Interactive methods of learning in primary school]. (2017). URL: <http://prolisok.it-we.net/interaktivni-metodi-navchannya-v-pochatkovij-shkoli> [in Ukrainian].
4. Kryshchenko, T. & Yakovleva, V. (2016). Osoblyvosti rozvytku tvorchykh zdibnostei ditei shkilnoho viku [Peculiarities of the development of creative abilities of school-age children]. *Vyshcha osvita Ukrainy u konteksti intehtratsii do yevropeiskoho osvitnoho prostoru – Higher education of Ukraine in the context of integration into the European educational space*. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/32049/1/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D1%82%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%87%D0%B8%D1%85%20%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9%20%D0%B4%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%B9%20%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D1%83.pdf> [in Ukrainian].
5. Maksymenko, S.D. (2008). *Zahalna psykholohiia* [General Psychology]. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. (3d. ed.) [in Ukrainian].
6. Yavonenko, M.V. (2007). Systema tvorchykh zavdan mizhpredmetnoho kharakteru yak zasib rozvytku literaturno-tvorchykh zdibnostei molodshykh shkoliariv [The system of creative tasks of an interdisciplinary nature as a means of developing the literary and creative abilities of younger schoolchildren]. Candidate's thesis. [in Ukrainian].
7. Yakubova, L.A. (2010). Rozvytok tvorchykh zdibnostei pidlitkiv u protsesi pozaklasnoi roboty zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv [Development of creative abilities of teenagers in the process of extracurricular work of general educational institutions]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Mykolaiv [in Ukrainian].

Dubrovsk L.

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), a Docent at the Department of Pedagogy,
Elementary Education and Educational Management
Nizhyn Gogol State University
dubrovsky@ex.ua
orcid.org/0000-0001-7158-6115

Dubrovskiy V.

Senior Teacher at the Department of Pedagogy,
Elementary Education and Educational Management
Nizhyn Gogol State University
dubrovsky@ex.ua
orcid.org/0000-0002-0902-1962

Butenko S.

Teacher's Assistant
Nizhyn Educational Complex 16 «Prestyzh»
Nizhyn, Chernihiv district, Ukraine
svetabutenko01@gmail.com

**MODERN PEDAGOGICAL TASKS AND METHODS OF CREATIVE ABILITIES
DEVELOPMENT OF JUNIOR STUDENTS (OF THE FIRST CYCLE)**

The article deals with a topical problem concerning creative abilities development of primary school students (of the 1st cycle). The general aim of the article is to reveal the concept of modern pedagogical tasks and methods that help to develop students' creative abilities.

On the basis of thorough analysis and systematization of scholarly literature it is indicated in the article that to develop creative abilities of children in the 1st and the 2nd grades successfully and harmoniously it is necessary to create favorable conditions and use various forms, methods and tasks during educational process. It is stated that the main components of junior students' creative abilities are creative attention and thinking and it presupposes the use of certain tasks. Moreover the authors emphasize the idea that with the development of creative abilities, students become more interested in new knowledge, the level of independence in learning increases, and therefore the teacher should focus on revealing curiosity and interest in students, expanding their interest in learning process and thinking, communication skills, etc.

The importance of creative tasks at school is underlined in the article. Three levels of the creative tasks complexity are singled out and characterized in the paper. They are elementary, medium and high. It is mentioned that these levels should be taken into consideration in the process of children's creative abilities development.

The most successful and active methods of teaching and developing creative abilities of junior students are identified and analyzed in the article. They are: conversation, didactic game, interactive methods, method of brainstorming, method of combinatorial actions, method «Think about something else», project method, etc. Besides, the practicability and advantages of these methods are described and certain tasks for developing creativity at class are offered. The authors believe that in the process of developing students' creative abilities the teacher must adhere to such principles as, for example, students support and belief in their strength, informative and relevant learning materials, the use of modern forms and methods, etc. Thus, the above mentioned kinds of work will certainly serve the successful and effective development of children's creative abilities.

Key words: creative abilities, tasks, methods, levels of complexity, a student of primary school age.